

УДК 657.22

ЗУСТРІЧАЙМО: КОНТРОЛІНГ В УКРАЇНІ.

Соболь Г.О.

Полтавський університет споживчої кооперації України

Не дивлячись, що проблема необхідності впровадження системи контролінгу на підприємствах СНД виникла ще у 90-х роках ХХ століття, досі триває диспут науковців і практиків з проблеми розуміння сутності концепції контролінгу в умовах пострадянського простору.

Наполягаючи на тому, що контролінг вкрай потрібний сучасній системі управління, кожний вбачає своє розуміння концепції контролінгу. Таким чином, здійснюється спроба заповнити прогалини у системі управління підприємством певної галузі. Теоретики і практики вбачають в цьому панацею від проблем неефективного управління на мікрорівні.

Чи доцільно говорити про контролінг в Україні? – Так. Контролінг є предметом дослідження сучасної наукової думки в Україні. На великих підприємствах створено служби контролінгу. У вищих навчальних закладах викладається відповідна дисципліна...

Що таке контролінг? – Філософія управління? Інструмент управління? Управлінський облік? Внутрішньогосподарський контроль?..

Останнє питання залишається предметом диспуту.

Неоднозначність розуміння концепції контролінгу викликана, в першу чергу, відмінностями поглядів представників наукових шкіл.

Основний підхід ґрунтується на застосуванні німецької термінології. "Controlling" (нім.) тільки певною мірою ототожнюється із формою дієслова "to control". В бізнес-адмініструванні (betriebswirtschaftslehre – «вчення про економіку, організацію та управління виробництвом») означає діяльність, що включає в себе координацію управління, в основі

якого - управлінська інформація. Звідси розуміння контролінгу як системи управління процесом досягнення кінцевої мети діяльності компанії.

Досліджуючи французькі та англійські витoki терміну, науковці зосереджують увагу на «control» (франц.), що дослівно перекладається як контроль, перевірка (або «to control» (англ.) – контролювати, перевіряти). Проте сучасна іноземна мова допускає переклад «управління», «регулювання». Відповідно увага практиків зосереджується на виконанні контролінгом саме функцій контролю діяльності підприємства.

Вивчаючи досвід країн з розвинутою економікою, необхідно відмітити розповсюдження концепції корпоративного управління. В умовах застосування мережевої автоматизованої обробки облікової інформації практично важко чітко визначити межу фінансового, управлінського обліку, контролю, аналізу, бюджетування тощо.

Стан ринкового середовища в Україні обумовлює потребу у диференційованому підході до впровадження контролінгу. Підприємства з іноземними інвестиціями, або такі, що здійснюють активну зовнішньоекономічну діяльність, вже оцінили переваги та необхідність контролінгу як корпоративної системи управління, що включає всі етапи управління: від складання бюджетів до оцінки економічних наслідків управлінського рішення по всіх аспектах діяльності підприємства.

Державні підприємства, підприємства, діяльність яких обмежена регіональним ринком України, суб'єкти господарювання з невеликими обсягами діяльності, в першу чергу, зацікавлені в удосконаленні системи контролю як функції управління. Впровадження контролінгу як інструменту управління в цілому відбувається лише за окремими напрямками.